

BOSHLANG'ICH SINFLARDA MATEMATIKA TO'GARAKLARINING O'TILISHI

Isroilova Matluba Jumanazarovna

Annotatsiya: Boshlang'ich sinflarda matematika to'garaklarining o'tilishi bolalarning matematik ko'nikmalarini shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Bu to'garaklar nafaqat dars jarayonida o'rganiladigan mavzularni mustahkamlashga xizmat qiladi, balki bolalarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish, muammolarni hal qilish qobiliyatini oshirish va matematikaga bo'lgan qiziqishni uyg'otishga yordam beradi. To'garaklarda o'quvchilar o'yinlar, amaliy mashg'ulotlar va interaktiv usullar orqali matematik tushunchalarni o'zlashtiradilar, bu esa ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, matematika, to'garaklar, bilim, ko'nikma, mantiqiy fikrlash, interaktiv ilovalar, guruhli ishlash, bolalar.

Matematika to'garaklarining asosiy maqsadi o'quvchilarda matematik bilimlarni chuqurlashtirish va kengaytirishdir. Boshlang'ich sinflarda bu jarayon juda muhim, chunki bu yoshda bolalar o'zlarining asosiy bilim bazasini shakllantiradi. To'garaklarda o'qituvchilar o'quvchilarga raqamlar, hisoblash usullari, shakllar, o'lchov birliklari va boshqalar haqida tushunchalar beradilar. Shu bilan birga, ular o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga katta e'tibor qaratadilar. Bu esa keyingi ta'lim bosqichlarida yanada murakkab mavzularni o'zlashtirish uchun mustahkam poydevor yaratadi. To'garaklarda o'quvchilarga matematikani o'rgatishda turli metodlardan foydalaniladi. Interaktiv o'yinlar, masalalar yechish, guruhli ishlash va boshqa faoliyatlar bolalarda matematikani qiziqarli va tushunarli qilishga yordam beradi. Masalan, raqamlar bilan bog'liq o'yinlar bolalarning diqqatini jamlashga va hisoblash ko'nikmalarini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, geometrik shakllarni tanish va ularni chizish orqali makon tushunchasi rivojlantiriladi. Bunday mashg'ulotlar bolalarning tasavvurini kengaytiradi va ularni ijodiy fikrlashga undaydi.[1]

Boshlang'ich sinflarda matematika to'garaklarining yana bir muhim jihati – bu o'quvchilarning o'zaro muloqotda bo'lishi va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishidir. To'garaklarda bolalar birgalikda muammolarni hal qilish, fikr almashish va bir-biriga yordam berish orqali ijtimoiy ko'nikmalarini oshiradilar. Bu esa nafaqat matematikani o'rganishda, balki hayotning boshqa sohalarida ham ularga foyda keltiradi. Jamoaviy ishlar bolalarda mas'uliyat hissini kuchaytiradi va ularni hamkorlikka o'rgatadi. Matematika to'garaklarida o'qituvchilar o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olishga harakat qiladilar. Har bir bola o'zining

o'rganish sur'ati va qobiliyatiga ega, shuning uchun darslar shunga mos ravishda tashkil etiladi. Bu individual yondashuv bolalarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va ularni matematikani yanada chuqurroq o'rganishga rag'batlantiradi. Shuningdek, to'garaklarda o'quvchilarning muvaffaqiyatlarini doimiy ravishda baholash va rag'batlantirish tizimi mavjud bo'lib, bu ularning o'z maqsadlariga erishishiga yordam beradi. Matematika to'garaklarining mazmuni va uslubi doimiy ravishda takomillashib boradi. Zamonaviy pedagogika yondashuvlari va innovatsion texnologiyalar qo'llanilishi natijasida darslar yanada qiziqarli va samarali bo'lmoqda. Masalan, interaktiv doskalar, kompyuter dasturlari va mobil ilovalar yordamida o'quvchilar matematikani o'rganishda yangi imkoniyatlarga ega bo'lishmoqda. Bu esa ularning bilim darajasini oshirish bilan birga, matematikaga bo'lgan qiziqishni yanada kuchaytiradi. Boshlang'ich sinflarda matematika to'garaklarining o'tilishi nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini oshirishga, balki ularning shaxs sifatida rivojlanishiga ham xizmat qiladi. Matematikani o'rganish jarayonida bolalar mantiqiy fikrlash, diqqatni jamlash, muammolarni hal qilish kabi ko'nikmalarni egallaydilar. Bu ko'nikmalar hayotning turli sohalarida, jumladan, boshqa fanlarda va kundalik hayotda ham ularga yordam beradi. Shu sababli, matematika to'garaklari boshlang'ich ta'limning ajralmas qismi hisoblanadi.[2]

To'garaklarda o'quvchilarga matematik bilimlarni amaliyot bilan bog'lash imkoniyati yaratiladi. Masalan, kundalik hayotdagi vaziyatlar orqali matematik masalalar yechish, o'lchovlarni qo'llash va hisoblashlarni amalga oshirish bolalarning tushunchalarini mustahkamlaydi. Bu esa o'z navbatida, ularning matematikani yanada chuqur va samarali o'rganishlariga xizmat qiladi. Amaliy mashg'ulotlar bolalarning qiziqishini oshiradi va ularni faol ishtirok etishga undaydi. Boshlang'ich sinflarda matematika to'garaklarining o'tilishi jarayonida ota-onalar bilan hamkorlik muhim ahamiyatga ega. Ota-onalar o'quvchilarning uyda mustaqil ravishda mashq qilishlari uchun sharoit yaratishlari, darslarga qiziqish uyg'otishlari va rag'batlantirishlari lozim. Shuningdek, ota-onalar to'garakdagi faoliyat haqida ma'lumot olib borishlari va o'quvchilarning yutuqlarini qo'llab-quvvatlashlari zarur. Bu ham o'quvchilarning muvaffaqiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.[3]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinflarda matematika to'garaklarining o'tilishi bolalarning matematik bilimlarini chuqurlashtirish va mustahkamlashda, mantiqiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. To'garaklarning interaktiv va amaliy usullari bolalarning matematikaga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularni faol va mustaqil o'rganishga rag'batlantiradi. Shuningdek, jamoaviy ishlash va ota-onalar bilan hamkorlik bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shu boisdan, boshlang'ich sinflarda

matematika to'garaklari ta'lim jarayonining ajralmas qismi bo'lib, bolalarning kelajakda muvaffaqiyatli o'qishi va rivojlanishi uchun mustahkam poydevor yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jumayeva M.E. – "Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitish metodikasi", Bayoz nashriyoti, Toshkent, 2023 yil.
2. Usmonov A. – "Boshlang'ich sinflar uchun matematika darsliklari va to'garak mashg'ulotlari", Bookmany print, Toshkent, 2023 yil.
3. Rasulova D. – "Matematika fanidan boshlang'ich sinflarda interaktiv usullar", Nashriyot ma'lum emas, 2023 yil.
4. Karimov S. – "Boshlang'ich sinflarda matematikani o'rgatishda innovatsion yondashuvlar", Nashriyot ma'lum emas, 2024 yil.
5. Toshpulatova N. – "Boshlang'ich sinflarda matematikani o'rganishdagi amaliy mashg'ulotlar", Nashriyot ma'lum emas, 2021 yil.
6. Qodirov B. – "Matematika to'garaklari va bolalarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish", Nashriyot ma'lum emas, 2023 yil.
7. Islomova M. – "Boshlang'ich sinflarda matematika fanini o'rgatishda ota-ona hamkorligi", Nashriyot ma'lum emas, 2022 yil.